

Møte onsdag den 8. februar 2012 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 51):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Representantene Jan Tore Sanner og Elisabeth Røbekk Nørve som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentanten for Møre og Romsdal fylke, Jon Georg Dale, har tatt sete.

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om at den innvilgede permisjonen for representanten Fred-
dy de Ruiter forlenges til å gjelde til og med 22. februar.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Line *Vennesland*, møter fortsatt i permisjonstiden.

Presidenten: Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Bendiks H. *Arnesen* fra og med 8. februar og inntil videre.

Denne søknaden foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Fra første vararepresentant for Troms fylke, Bjørn Inge *Mo*, foreligger søknad om å bli fritatt for å møte i Stortinget under representanten Bendiks H. Arnesens permisjon, på grunn av sykdom.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges
2. Tredje vararepresentant, Viggo *Fossum*, innkalles for å møte i permisjonstiden

Presidenten: Viggo Fossum er til stede og vil ta sete.

Representanten Laila Dævøy vil framsette et representantforslag.

Laila Dævøy (KrF) [10:01:25]: Jeg har i dag gleden av å framsette et Dokument 8-forslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, Knut Arild Hareide, Geir Jørgen Bekkevold og meg selv om en plan for å sikre retten til livshjelp ved livets slutt.

Presidenten: Representanten Ingebjørg Godskesen vil framsette et representantforslag.

Ingebjørg Godskesen (FrP) [10:02:00]: Jeg har den glede å få lov å levere inn et representantforslag fra Bård Hoksrud, Jan-Henrik Fredriksen, Torkil Åmland og meg selv om å lovfeste vern av ytringsfrihet og anonymitet på Internett.

Presidenten: Representanten Bård Hoksrud vil framsette et representantforslag.

Bård Hoksrud (FrP) [10:02:29]: Jeg har gleden av å framsette et representantforslag på vegne av representantene Jan-Henrik Fredriksen, Ingebjørg Godskesen, Torkil Åmland og meg selv om å ta opp svensk overvåkning av norske borgere etter FRA-loven med svenske myndigheter.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:02:49]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Liv Signe Navarsete, Trond Giske og Erik Solheim vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Gjermund Hagesæter.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:03:25]: Til kommunalministeren: Dei siste dagane har vi kunna lese og høyre at vår kjære kommunalminister har vore på studietur i Danmark. Det er vel sjeldan at Framstegspartiet ønskjer raud-grøne statsrådar hjarteleg velkomne tilbake til Noreg, men det føler vi at vi kan gjere denne gongen fordi denne studieturen synest å ha vore veldig vellukka. Det synest òg som om kommunalstatsråden har hatt eit stort og betydeleg fagleg utbytte av denne turen.

På mange måtar synest det å ha gått opp eit lys for kommunalministeren, og det er sjølvsagt positivt.

I Aftenposten på måndag kunne vi lese følgjande:

«Navarsete tar knallhardt oppgjør med den norske velferdsstaten. Liv Signe Navarsete (Sp) innrømmer at Regjeringens politikk ikke holder mål i møte med eldrebølgen.»

Dette minner jo litt meir om ting som Framstegspartiet har sagt, men som vi er blitt kritiserte for, fordi vi då er så negative og pessimistiske. Men dette er jo positivt når det kjem frå regjeringa sjølv.

Det som statsråden peiker på, er jo at ein er nøydd til å satse meir på førebygging og rehabilitering, slik at eldre kan greie seg sjølve lenger, og at ein òg må investere i å leggje til rette eksisterande bustader, slik at ein kan bu der lenger.

Dette er jo nye tonar frå Senterpartiet. Seinast då vi behandla statsbudsjettet i november–desember, fremma Framstegspartiet forslag om 300 mill. kr meir til rehabilitering og 50 mill. kr meir til ei tilskotsordning for å få livsløpsstandard i eksisterande bustader. Vi blei då nedstemte, m.a. av Senterpartiet sine stemmer.

Så mitt spørsmål er då: Når kan dette materialisere seg? Og: Når kjem pengane på bordet? Får statsråden resten av regjeringa med seg på dette, eller er dette ei form for ny dobbeltkommunikasjon?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:05:37]: For det fyrste er dette ikkje nye tonar frå denne statsråden og Senterpartiet. Heilt sidan eg kom inn i fylkestinget i 1995 og kom i gruppa med Anni Felde, som då sat i helse- og sosialutvalet i Sogn og Fjordane fylkeskommune, har eg vore oppteken av og påverka av hennar utrøyttlege iver etter habilitering, rehabilitering og førebyggjande arbeid. Ho vart seinare helse- og omsorgssjef i Gloppen kommune, og Gloppen kommune er ein kommune som har etterlevd dette i mange år – lenge før Framstegspartiet begynte å snakke om det. Det har òg vore ein senterpartileidd kommune, og det har gjennomsyra arbeidet.

I dag er det fleire kommunar som prøver å etterleve denne måten å tenkje på; meir førebygging, rehabilitering i eigen heim, eldre på sjukeheim eller i rehabiliteringsinstitusjon med det målet å kunne kome tilbake til eigen heim og framleis leve eit velfungerande liv som sjølvstendig individ.

Eg trur me må endre haldning til den eldre generasjonen i stort, for det er mange ulike behov eldre har. Sjukeheims plass skal vere der som ein tryggleik, men det må vere siste trinnet på ein omsorgstrapp der me ser heile mennesket – det kan vere sosialt samvere for dei som er einsame, møteplassar, løn til pårørande, omsorgsløn for dei familiane som sjølve ynskjer å bidra. Nokon treng eit treningstilbod og rehabilitering, som er ei viktig sak i den samanhengen som me no diskuterer, og nokon treng tilrettelegging både med hjelpemiddel og i eigen heim. Derfor har regjeringa, og eg, innført tilbod om støtte til dei som vil byggje om heimen sin for å kunne bu lenger i eigen heim. Eg er oppteken av at me skal byggje bustader som er universelt utforma. Det veit Framstegspartiet har vore eit stridstema, men det er ikkje alltid eg er sikker på om Framstegspartiet har støtta oss eller dei kreftene innanfor byggenæringa som synest dette er plunder og heft.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:07:43]: No blei det sagt frå kommunalministeren at dette ikkje er nye tankar. Det er litt underleg, for vi har jo ei regjering som har vore i virke i over seks år. Det som ein oppfattar rundt omkring i Kommune-Noreg, er at rehabiliteringstilbodet og -tilskottet blir bygde ned og ikkje opp. Det er klart at ein, dersom ein ønskjer å satse meir på rehabilitering, må komme med friske pengar. Kommunane må få pengar til dette, det må øyremerkjast, og ein må byggje dette opp. Då forventar eg at neste gong Framstegspartiet fremmar forslag om dette, vil Senterpartiet sine folk i Stortinget støtte det. Det håper eg iallfall.

No er situasjonen slik at det er tal som tyder på at 3 000 eldre ventar på sjukeheims plass. I den køen er det mange lidingar, og det er mange problem. Spørsmålet mitt til kommunalministeren er: Kva vil ho seie til dei som i dag står i kø, og ventar på ein sjukeheims plass? Kan dei få denne plassen? Når blir vi kvitt sjukeheims plasskøane?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:08:48]: Til dei vil eg seie at me har ein helse- og omsorgsminister og ei regjering som kvar einaste dag, saman med kommunane, sikrar at det vert fleire plassar på sjukeheimane. Slik vil det òg

verte i framtida, sjølv om me har teke til orde for at me skal satse meir førebyggjande, slik at fleire kan utsetje tidspunktet for behovet for ein sjukeheims plass ved at ein får ei meir aktiv omsorg og ikkje så mykje passiv omsorg. Det er mykje å tene på å kome tidleg i kontakt med den enkelte med omsyn til oppfølging og tilrettelegging. Eg trur me ikkje berre må tenkje velferdsstat og omsorg i kvit frakk; me må ha eit velferdssamfunn med eit variert tilbod. Då vil òg dei som treng ein sjukeheims plass, få det raskare.

Denne regjeringa følgjer opp Omsorgsplan 2015, og me følgjer opp med budsjett. Alle dei seinaste budsjettundersøkingar viser at kommuneøkonomien er betydeleg styrkt under denne regjeringa. Ja, tala talar for seg – betydelege tal, eg har dei her. Det betyr at kommunane òg har rom for å byggje vidare ut sjukeheims plassar. Det skal me sikra òg i komande budsjett.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Per Arne Olsen.

Per Arne Olsen (FrP) [10:10:04]: Jeg synes det er veldig hyggelig at statsråden har vært i Fredericia og fått ytterligere inspirasjon. Fremskrittspartiets eldrepolitikk er jo nettopp Fredericia-modellen, så vi setter faktisk pris på initiativet og ikke minst invitten til et eldreløft. Det er viktig å si at det ikke er som statsråden sier i Aftenposten, at man gjør dette for å spare sykehjemsplasser, men et resultat kan bli at man trenger færre sykehjemsplasser på sikt. Dette er en filosofi om at eldre skal få lov til å være lenger til stede i eget liv.

Statsråden trekker selv fram ett av flere tiltak i Aftenposten, nemlig en lovfestet rett til hjemmebesøk ved fylte 75 år. Det er en viktig forutsetning i Danmark for å få dette til å fungere.

Mitt spørsmål blir da: Er dette bare en dobbeltkommunikasjon, eller vil statsråden bidra til at forslag om å innføre denne lovmessige retten blir vedtatt?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:11:08]: Den lovfesta retten til heimebesøk ved 75 år er heller ikkje ein ny tanke for Senterpartiet. For fire år sidan, då me hadde vårt programarbeid, var det faktisk ei av dei sakene me drøfta. Då vart det ikkje vedteke, for på det tidspunktet hadde me ikkje fått gjennomarbeidd heilskapen i eit slikt system. Ergo vart me einige om at me fekk kome tilbake til det. Det er eit av dei punkta som heilt klart kjem inn i Senterpartiets program no. Det betyr at ein når ein fyller 75 år, får eit brev, ikkje med pålegg om at ein skal ha ein slik samtale, men eit tilbod om ein samtale for å kunne leggje til rette for alderdomen på ein best mogleg måte. Eg meiner at det handlar om å kome tidleg inn, det å kunne kome inn med førebyggjande tiltak. Det kan, som sagt, vere eit spekter av tiltak som den enkelte ut frå sine private forhold ynskjer å få assistanse til.

Eg synest det er ein god idé. Det syntest eg òg då me diskuterte dette for fire år sidan. Men som sagt, den saka kjem me nok tilbake til.

Presidenten: Bent Høie – til oppfølgings-spørsmål.

Bent Høie (H) [10:12:19]: Jeg ble veldig glad da jeg leste Aftenposten og så at kommunalministeren hadde vært i Danmark og fått inspirasjon til en retning for eldreomsorgen som Høyre deler fullt ut. Det vil bety en total omlegging av måten som man tenker på i forhold til i dag. Men ut fra svarene til statsråden i dagens spørretime virker det som om hun mener at dette allerede er regjeringens politikk, og at det ikke minst har vært Senterpartiets politikk lenge. Det stemmer ikke helt med den åpningen for å endre politikk som var i Aftenposten på mandag, for dette vil kreve en helt ny måte å tenke på og som går i en annen retning enn det regjeringen har gjort. For eksempel foreslo opposisjonen lovfestet rett til hjemmebesøk, regjeringspartiene stemte imot. Opposisjonen foreslo en opptrappingsplan for rehabilitering, regjeringspartiene stemte imot. Vi har foreslått å styrke fysioterapiordningen, regjeringspartiene har stemt imot. Når vil vi se at regjeringen legger om sin politikk, i tråd med det som kommunalministeren varslet på mandag?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:13:25]: Regjeringens politikk har vore mykje fokusert på å få opp talet på sjukeheims plassar. Det har me opplevd at me har hatt sterk støtte for i heile Stortinget. Det har vore for få sjukeheims plassar, og det er framleis nødvendig å ha trykk på det.

Samtidig er me i tida framover, når me veit at det vert fleire eldre, nøydde til å leggje om måten me tenkjer på: kome tidleg inn, tenkje tverrfagleg, få andre grupper inn ikkje berre til å kunne drive kvardagsrehabilitering i heimen, men òg til å kunne drive rehabilitering, slik at folk kan få moglegheit til å leve lenger i eige liv, som dei seier i Fredericia – i eigen heim, brukar me ofte å seie i Senterpartiet. Dei som høyrde etter, høyrde at eg snakka mykje om dette i valkampen. Kanskje var eg den einaste – og Senterpartiet det einaste partiet – som lyfta dette inn i dei ulike debattane, mens andre krangla om kor mange sjukeheims plassar ein skulle byggje. Eg meiner eg har stått tydeleg for dette, og det er ein politikk som eg ynskjer å lyfte endå tydelegare inn i tida framover, for det er heilt nødvendig.

Presidenten: Geir Jørgen Bekkevold – til siste oppfølgingsspørsmål.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:14:39]: Kristelig Folkeparti er ikke uenig i at det bør satses langt mer på både forebygging og rehabilitering. Det er jo noe av intensjonen også i Samhandlingsreformen. Men både Senior-saken og Sykepleierforbundet er bekymret for de sykeste eldre, som de mener allerede er nedprioritert i Norge. Mener statsråden at de sykeste eldre også vil få det bedre under en slik modell som vi nå tar til orde for, dersom resultatet blir at vi faktisk reduserer antall sykehjemsplasser?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:15:25]: Det er ingenting i det som eg – eller nokon annan frå regjeringa – har sagt, som viser til at me skal redusere talet på sjukeheims plassar. Tvert om har eg vore ekstremt tydeleg på at me kjem til å ha bruk for fleire sjukeheims plassar,

uansett kva, i tida framover, fordi det vert så mange fleire eldre – og mange fleire av dei eldste eldre. Viss me lukkast med å leggje om eldrepolitikken langs dei linjene som eg skisserer, og som eg no har vore ute og snakka om, vil det bety at ein kan, som i Fredericia, utsetje tidspunktet for når ein får behov for sjukeheims plass. Det vil bety at dei sjukaste sjuke rykkjer raskare fram og er sikrare på å få plass når dei treng det. Så slik sett – ja – trur eg dette vil tene dei sjukaste sjuke. Men ingen må lure seg sjølv til å tru at ein gjennom ei slik omlegging vil redusere behovet for sjukeheims plassar, for me vert mange fleire eldre. Derfor vil me òg ha behov for å tenkje både–og, ikkje anten–eller. Men dette er ein måte å takle det på og å gi alle betre livskvalitet og eit betre tilbod på eldre dagar. Det trur eg me kan vere einige om at me ynskjer, på tvers av partiskiljelinjer.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Svein Flåtten (H) [10:16:40]: Spørsmålet går til nærings- og handelsministeren.

Telenor, hvor over halvparten av aksjene eies av staten, kan nå tape opp mot ufattelige 15 mrd. kr på sitt India-engasjement på mobiltelefonsiden. De fleste vil lure på hvordan man kan havne i en slik situasjon. Evalueringen blir viktig.

Telenors inngang i India var omstridt og omdiskutert. Det har helt fra starten av vært åpenbart at selv om Telenor ikke har gjort noe galt, var den opprinnelige ervervelsen av lisensene i India beheftet med en fortid som kunne bli problematisk for selskapet både forretningsmessig og etisk. Det er nettopp det som har skjedd. Problemene lå på den etiske siden, altså på samfunnsansvarssiden – som etter eierskapsmeldingen er et sentralt område der statsråden og departementet kommuniserer med selskapene. Det heter i meldingen at eierdialogen med selskapene om samfunnsansvar er et av de viktigste områdene.

Da blir de naturlige spørsmålene fra meg: Hvilken kunnskap har departementet hatt om Telenor-saken i India over tid, om det som har fremstått som en betydelig usikkerhet og en betydelig risiko ved måten den opprinnelige ervervelsen av lisensene ble gjennomført på? Hvordan har departementet i forbindelse med samfunnsansvarsdialogen kommunisert sine synspunkter på dette med selskapet?

Statsråd Trond Giske [10:18:21]: Vi har vært veldig tydelig på – ikke bare overfor Telenor, men overfor alle selskapene hvor vi har eierandel – at vi forventer stor grad av samfunnsansvar. Vi forventer en nulltoleranse for korrupsjon og gråsoner når det gjelder regelverket, og vi forventer at man jobber sammen med de lokale myndighetene på en god måte. I 2008 hadde vi sågar noen ekstrarunder om dette med Telenor. Hvis representanten husker det, var det våren 2008 en større mediasak om barnearbeid i Bangladesh, hvor en underleverandør til en annen leverandør til det selskapet som Telenor er medeier i, brukte barn i sin virksomhet. Så Telenor er et selskap hvor dette med samfunnsansvar har stått på dagsordenen i mange dialogmøter.

Når det gjelder disse lisensene som ble tildelt i India, ble de tildelt før Telenor kjøpte seg inn. Hvordan disse li-

sensene var kommet til, var ikke et tema i dialogen vår før Telenor gjorde sin investering. Vi var veldig tydelig på – fra departementets side – at dette var Telenors forretningsmessige beslutning. Det var de som måtte vurdere om de skulle investere i India, hvilket selskap de skulle investere i, og til hvilken pris de skulle investere. Det var også slik at det var Telenor som gjennomførte en «due diligence»-prosess for å se om det selskapet de kjøpte seg inn i, hadde de kvaliteter og de verdier som transaksjonen tilsa. Jeg tar det for gitt at vurderingen av offentlige kontrakter, lisenser, myndighetskontakt osv. var en del av den prosessen.

Svein Flåtten (H) [10:20:17]: Jeg oppfatter statsråden på den måten at når det gjelder tilblivelsen av de opprinnelige mobillisensene, har ikke det vært noe tema for statsråden i dialogen med Telenor. Men det må vel ha vært helt klart for statsråden at dette var en stor, offentlig debatt – ikke her hjemme, men i India. Det ble gjort forsøk på å føre rettssaker, der man nettopp pekte på at premissene for tildelingene var gale. Jeg sier heller ikke at Telenor hadde noe ansvar for det rent forretningsmessig, men etisk og samfunnsansvarsmessig: Så ikke statsråden at dette kunne være et vanskelig tema på sikt? Og slik jeg oppfatter ham: Ble det ikke tatt opp i det hele tatt?

Statsråd Trond Giske [10:21:15]: Jo. Siden dette ble en sak i India, etter at disse lisensene var tildelt, hvor bl.a. den daværende telekom-ministeren måtte gå av – tiltalt i en korrupsjonssak – har dette vært et tema i dialogen vår med Telenor.

Min kollega, Rigmor Aasrud, hadde møte med den nåværende telekom-ministeren i India i går. Han sier at Telenor ikke har gjort noe galt i denne saken. Så hvis vi legger det til grunn – hva indiske myndigheter nå sier – virker det som om Telenor har fulgt de forventningene vi har om ikke å bidra til noe galt når det gjelder disse lisensene. Men det er klart at det har vært en dialog, etter at det kom opp som en svær sak i India, om hvordan Telenor håndterer dette, om hvilke utgangsscenarioer man kunne forvente – hvilken dialog vi trenger å ha med indiske myndigheter for å løse dette på en god måte for Telenor, og for å støtte indiske myndigheters kamp mot korrupsjon i eget land.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Frank Bakke-Jensen.

Frank Bakke-Jensen (H) [10:22:33]: Det er jo slik at her er det en lang rekke ting, men ganske mye kunnskap var jo offentlig da Telenor gikk inn.

For selskapene er det begrensninger med hensyn til dette med børssensitivitet og hva de kan formidle overfor eierne, men eierne har ingen begrensninger med hensyn til hvilken kunnskap de kan tilføre selskaper de har aksjeposter i.

Spørsmålet her må bli om staten i de kvartalsvise eiermøtene med denne typen selskaper har tilført dem den kunnskapen man sitter med, og om man har signalisert sitt syn på den konflikten som på et vis har bygd seg opp her.

Det må være et greit forum å bruke det samfunnsansvaret man har nedfelt i eiermeldingen, i, og gi signaler om hvordan norske selskaper skal opptre.

Statsråd Trond Giske [10:23:36]: La meg først få si at jeg er veldig glad for at Høyre og Fremskrittspartiet nå mener at vi skal ha en aktiv oppfølging av selskapene våre, at vi skal ha en dialog utover det som skjer i generalforsamlingen, at vi skal ha forventninger til dem, og at vi skal mene noe om strategiene deres, for det har vært litt uklart den siste måneden om det har vært tilfellet eller ikke. Nå kan vi i hvert fall slå fast at det er tilfellet.

Dette med lisensene og korrupsjonsdiskusjonen i India kom opp etter at lisensene var tildelt. Det var ikke mulig for oss som eier å gå dypt inn i dette før Telenor kjøpte det selskapet som de gjorde i India. Men med en gang dette kom opp, var vi selvsagt i tett dialog med Telenor for å forsikre oss om at de ikke har vært involvert i noe som kan oppfattes som korrupsjonslignende forhold, og at de gjør alt de kan for å sørge for at de har god kontakt med myndighetene i India, for å rydde opp i eventuelle uklarheter og for å bidra til at de store verdiene som er investert, blir tatt vare på til beste for det norske folk, som eier 54 pst. av dette selskapet.

Presidenten: Torgeir Trældal – til oppfølgingsspørsmål.

Torgeir Trældal (FrP) [10:24:50]: Fremskrittspartiet er veldig opptatt av at vi skal følge opp de statlige selskapene på en god måte. På et skeptisk spørsmål vi stilte Giske i 2010, et spørsmål som gjaldt saken mellom Telenor og Uninor i India, svarte statsråden at han ikke ville blande seg inn i styrets arbeid. Denne avklaringen er åpenbart ikke veldig aktuell når man ser på det som skjedde i TV 2-saken. Da blandet man seg inn.

Stortinget behandlet i vårsesjonen 2011 meldingen om statlig eierskap. Er denne meldingen bare lagt ned i en skuff, eller er statsråden allikevel villig til å bruke ukonvensjonelle midler som bryter helt med selskapsrettslige prinsipper?

Statsråd Trond Giske [10:25:42]: Vi diskuterer mange saker med selskapene våre. Noe av det vi diskuterer, er behovet for å utvikle norske arbeidsplasser, norske investeringer, norsk teknologi og norsk verdiskaping. Det betyr at vi er for nasjonalt eierskap til viktige bedrifter, også til TV 2. Det har sågar et enstemmig storting sluttet seg til, og det var riktig og viktig å kommunisere det til Telenor, da de likevel valgte å selge det ut av landet.

Så har vi også hatt en dialog med Telenor om det var riktig å gå inn i Asia. Telenor har jo bygd seg opp til å bli et stort internasjonalt selskap. Det er en strategi som staten har støttet. Vi tar ikke stilling til hvilke investeringer, hvilke selskaper og hvilke land, men India er et utrolig viktig land i Asia. Det er en sterkt voksende økonomi, det er verdens neste største land målt i folketall, og det er et land som vi nå forhandler frihandelsavtale med for å investere mer i. Så det er ikke noe prinsipielt galt for oss at Telenor går inn

i India og gjør investeringer, men det er de som beslutter hvor og hvordan.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgings-spørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:26:56]: Jeg må også si jeg er veldig glad for det tverrpolitiske fellesskapet om aktivt eierskap og betydningen av å vise samfunnsansvar når vi investerer i bedrifter. Det støtter jeg fullt ut.

Jeg merker meg også at det går litt opp og ned med Telenor med hensyn til når man ønsker aktive bidrag fra den ansvarlige statsråd. Vi er vel nå inne i en uke hvor aktive bidrag er særdeles velkomment, skjønner jeg. Så det må det jo være hyggelig for statsråden å få beskjed om – om det er per SMS eller ikke, vet jeg jo ikke.

Petter Gottschalk, BI-professor, uttaler til NTB at han ber statsråden tenke seg om før man går for dypt inn i bistand til Telenor i denne saken. Jeg siterer hva han sier:

«Vi har så mange eksempler på at norske bedrifter i utlandet har tilpasset seg de lokale forholdene, inkludert korrupsjon.»

Man bør «holde en armlengdes avstand», maner han. Hvordan ser statsråden på den innvendingen?

Statsråd Trond Giske [10:28:02]: Vi skal ha nulltoleranse for korrupsjon. Vi skal støtte de land i verden som jobber iherdig for å bli kvitt korrupsjon i eget land. Vi skal ikke trå til og hjelpe norske bedrifter som har kommet i et uføre fordi de har krysset grensen for hva som er lov og ikke lov. Vi har ikke noe grunnlag for å si at Telenor har gjort det i denne saken.

Her må vi skille mellom to ting: Vi skal ikke legge oss opp i hva indisk høyesterett beslutter. Det er en suveren domstol, som bestemmer uavhengig av politisk påvirkning – verken fra India, forhåpentligvis, eller fra Norge. Men når lisensene skal tildeles på nytt, er det en politisk prosess. Her står det altså om mange milliarder kroner hvorav over 50 pst. er fellesskapets verdier. Da er det for meg i hvert fall helt uforståelig hva Høyre og Fremskrittspartiet sier, at vi må overlate dette bare til styret i Telenor.

Her må vi som eier, her må vi som myndighet, stille opp for selskapet. Det hadde vi gjort for et selskap vi ikke har eierskap i også, for å sikre norske verdier og sikre at de får en god og rettferdig behandling i India. Det er slik andre myndigheter opererer overfor norske myndigheter, når det er nødvendig.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:29:18]: Mitt spørsmål går til kommunalministeren. Jeg vil følge opp det sporet som Fremskrittspartiet hadde, om statsrådens lærerike studietur til Danmark.

Statsråden har sagt at dette er ikke noen ny sak, og det er helt riktig. Jeg husker også debatten fra 1990-tallet, en debatt som gikk på dette med hjemmebaserte tjenester, omsorgsboliger kontra sykehjemsplasser. Jeg tror nok at vi allikevel skal være veldig tydelige og gi veldig tydelige

signaler til våre sykeste eldre om at denne debatten handler ikke om å bygge ned sårt tiltrengte sykehjemsplasser. Snarere tvert imot er det for å kunne gi våre sykeste eldre et bedre tilbud. Vi har mange eksempler på syke eldre som står i sykehjemskø. Så det er utrolig viktig at vi er tydelige i forhold til de signalene som blir gitt dem.

Men i Aftenposten på mandag denne uken kunne vi altså lese at kommunal- og regionalministeren «vil endevende norsk eldreomsorg». Hun vil ha flere hjemme og færre på institusjon. Hun går til angrep på velferdsstaten og sier den «har virket passiviserende for mange eldre», og hennes utgangspunkt er økonomisk, nemlig at velferdsstaten Norge ikke har nok penger i framtiden.

Neste fase i Samhandlingsreformen må da bli å ta Fredericia-modellen i Danmark som et eksempel. Denne innbefatter bl.a. mer ressurser til forebygging og rehabilitering og mer personell. Er statsrådets utspill en innrømmelse av at Samhandlingsreformen verken inneholder nok penger til kommunene eller har gode nok strategier for rekruttering av kompetansepersonell?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:31:13]: Svaret på det kan gjerast veldig kort: Det er nei. Eg ser på Samhandlingsreforma som på ein måte trinn 1 i ei vidareutvikling av helse- og omsorgstilbodet i dette landet. Det er ei vidareutvikling av velferdsstaten, det er ei desentralisering og ei vektlegging av forebygging som me ikkje har hatt tidlegare. Det er ein ny måte å tenkje på, der den enkelte får tenester nærare seg – helsetenester i stor grad, men òg tidlegare rehabilitering ved at kommunen skal ta imot ferdigbehandla pasientar og syte for opptrening, rehabilitering og vidare tilbod.

Det eg har teke til orde for i Aftenposten, ser eg på som trinn 2 i Samhandlingsreforma, der ein går vidare frå å tenkje sjukeheim – forsterka sjukeheim, lokalmedisinske senter, rehabilitering – til å tenkje at ein kan òg gjere det i eigen heim gjennom å ha heimetrenarar, som dei har i Fredericia, og gjennom ulike tilbod gi den enkelte betre livskvalitet, utsetje tidspunktet for når ein får behov for sjukeheimplass, og bruke ei aktiv omsorg i staden for det som kanskje kan verte oppfatta som passiv omsorg, men som er veldig viktig for dei sjukaste eldre, at dei skal ha ein sjukeheimplass.

Dette handlar for meg om livskvalitet, det handlar om moglegheita for eldre til ikkje å kome inn i ei gruppe der dei er på ein måte svake og pleietrengande, men er eldre som enkeltmenneske med ulike behov, som sjølve kan vere med og definere kva som er det gode liv for dei, i større grad enn eg trur mange eldre føler i dag, der dei føler at dei vert sette inn i ei gruppe. Ressursane til den eldre generasjonen vert ikkje nok vektlagde, og gruppetenkinga er at er ein eldre, er ein per definisjon trengande og tilhøyrrer ei svak gruppe. Slik er det ikkje. Me har ei ressurssterk gruppe av eldre, og det er dei ressursane eg meiner me må byggje endå meir opp omkring, slik at eldre får ein endå betre alderdom med god livskvalitet.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:33:19]: Det som statsråden tar til orde for, er altså trinn 2 i Samhandlingsre-

formen. Helseministeren er for så vidt på trinn 2 allerede, for hun har ved flere anledninger uttalt at Samhandlingsreformen, som ble iverksatt 1. januar i år, er en eneste stor rehabiliteringsreform, fordi tenkningen som ligger til grunn, nettopp er mer forebygging og rehabilitering i hele samfunnet. Kristelig Folkeparti og andre opposisjonspartier i Stortinget har gang på gang kritisert regjeringen fordi det er for lite eller ingen ekstra midler satt av til forebygging og rehabilitering. Regjeringspartiene har i denne sal gang på gang stemt ned forslag om en forpliktende og helhetlig plan for rehabilitering. Når statsråden nå tar til orde for en snuoperasjon, ligger det i dette at hun i likhet med Kristelig Folkeparti mener at tiltakene i Samhandlingsreformen er for svake?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:34:21]: Samhandlingsreforma er ei stor velferdsreform. Eg meiner ikkje at det er manglande incentiv i Samhandlingsreforma til det som ligg i det som me no har innført, nemleg at me skal få færre innleggingar på sjukehus, fleire skal få behandling nærare der dei bur, altså ei desentraliseringsreform, oppbygging av kompetanse, kunnskapsarbeidsplassar innanfor helse og omsorg i større delar av landet, det at me har ei plikt for kommunar til å ta imot pasientar som er ferdigbehandla, og rehabilitere dei – alt dette er riktig. Incentivet ligg nettopp i at når kommunane kan gi eigne tilbod, vil dei midlane som i dag går inn til helseføretaka, kunne brukast bl.a. til rehabilitering.

Dette er òg ei retningsreform. Alt er ikkje på plass 1. januar 2012 – det har me sagt mange gonger – men det kjem på plass. Og så må me gå vidare derfrå til òg å sjå på eldre på ein annan måte enn det me har gjort, byggje opp om ressursane og sikre at fleire kan leve eit godt og sjølvstendig liv lenger.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Laila Dævøy.

Laila Dævøy (KrF) [10:35:37]: I Aftenposten står det at statsråden har uttalt:

«Vi springer etter eldre, med institusjonsplasser og medisinsk behandling, hvor vi langt oftere burde gitt dem hjelp til å ta vare på seg selv».

Mener statsråden virkelig at vi har for mange sykehjemsplasser og heldøgns omsorgsplasser i Norge? Vet statsråden om kommuner eller sykehjem som har tatt inn pasienter som ikke er syke nok til en institusjonsplass, når vi vet at gjennomsnittlig har hver enkelt som bor på sykehjem i dag, seks-syv diagnoser? Med andre ord: De er veldig syke.

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:36:14]: Statsråden vedgår at det var ei spissformulering, men innhaldet står eg bak. For det me gjer i dag, er i stor grad å fylle på med medisinsk tilbod i staden for å kome inn tidlegare, før ein har fått alle diagnosane, slik at pasienten ikkje nødvendigvis skulle fått alle dei diagnosane, iallfall ikkje så tidleg i livet. Det er det førebyggjande arbeid handlar om, nemleg å kome inn med tidleg innsats og tverrsektorielt og tverr-

fagleg å sjå heile mennesket, slik at ein kan unngå at ein får alle dei diagnosane, iallfall nokre av dei, og kan verte frisk lenger. Det er jo det ein jobbar med i Fredericia. Det er det òg enkelte kommunar i Noreg har teke tak i – Voss har laga eit prosjekt no på dette. Det er ein tankegang som gjer at over 200 helse- og omsorgsarbeidarar i Noreg har vore i Fredericia. Det er ein idé om at kjem ein tidleg inn, unngår ein at så mange vert sjuke så tidleg. Men når dei vert sjuke, skal dei få plass på sjukeheim.

Presidenten: Gjermund Hagesæter – til oppfølgings-spørsmål.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:37:29]: Ei av dei utfordringane vi står overfor i tida framover, er at fleire sannsynlegvis vil bli aldersdemente. Her har Danmark og Noreg ulike måtar å takle det på.

I Danmark har ein i stor grad opna for at ein utstyrer dei eldre som har aldersdemens, med GPS og lét dei få full bevegelsesfridom. Det betyr at dersom dei går seg bort og får problem – kanskje er dei ute og frys og ikkje veit korleis dei skal kome seg tilbake – kan ein veldig raskt spore dei opp igjen og gi dei tryggleik og omsorg.

I Noreg er det altså forbode å utstyre aldersdemente med GPS. I staden blir mange aldersdemente sperra inne i ei lukka avdeling. Dei får ikkje bevegelsesfridom i det heile.

Mitt spørsmål til kommunalministeren er: Kva synest kommunalministeren er best? Kva er det beste tilbodet – anten GPS eller å sperre dei inne i ei lukka avdeling?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:38:32]: Spørsmålet om å kunne fotfølgje folk ved hjelp av GPS reiser mange vanskelege problemstillingar knytte til personvernet.

Eg er blant dei som er veldig positiv til at me skal satse på omsorgsteknologi. Eg har vore på Gjøvik og sett på kva dei gjer der. Eg skulle ha vore i Bergen og sett på kva dei gjer der. Bergen samarbeider elles veldig nært med Voss kommune når det gjeld det prosjektet dei har sett i gang innfor eldreomsorg, og eg er positiv til det. Men eg må ærleg innrømme at eg framleis har problem med å seie at dei som er demente – kanskje fordi eg har sett det på nært hald – skal få GPS, og at dei skal vandre rundt utan heilt å kunne skilje mellom dag eller natt, mellom kva som er kaldt og varmt, eller gå ut utan klede. I det heile, me må gi omsorg til dei som treng det, og dei som er demente, treng definitivt omsorg – og menneskeleg omsorg. Det kan ikkje GPS erstatte.

Presidenten: Bent Høie – til oppfølgings-spørsmål.

Bent Høie (H) [10:39:41]: Statsråden snakker varmt om rehabilitering, og det er Høyre helt enig i. Det er behov for en stor, ny reform i norsk helsevesen og oppbygging av norsk helsevesen, og det er knyttet til rehabilitering. Det har vært et krav fra oss over lang tid uten at vi har fått gjennomslag for det. Den veksten vi har sett med hensyn til rehabilitering de siste årene, har vært rehabilitering for mennesker som skal tilbake til arbeidslivet, mens eldre

mennesker gjennom de siste årene – ikke minst gjennom de virkemidlene som kom i Samhandlingsreformen – opplever at rehabiliteringstilbudet deres når det gjelder det spesialiserte, er i ferd med å forsvinne.

Rehabiliteringsaksjonen som de frivillige organisasjonene satte i gang, hadde som overskrift: «... bla, bla, bla ...», nettopp fordi de var så lei av at regjeringspartiene gang på gang snakket fint om rehabilitering, men aldri fulgte opp kravet om en nasjonal opptrappingsplan for rehabilitering.

Så mitt spørsmål til statsråden er nå: Har man igjen fått «... bla, bla, bla ...»? Eller kommer det nå en opptrappingsplan for rehabilitering?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:40:51]: «... bla, bla, bla ...» synest eg kanskje ikkje er parlamentarisk – det er sagt der ute – men eg skjønar at mange tenkjer at det har vore mykje snakk. Eg som kommunalminister, som har veldig nær kontakt med kommunane, ser at dette er etterspurt. Når ein tenkjer fram i tid, spør ein seg korleis me skal leggje an arbeidet for at me skal gi våre innbyggjarar eit best mogleg tilbod. Då handlar det ikkje berre om rehabilitering. Det handlar om heile måten ein ser på dei eldre på – på ressursane, f.eks. byggje opp om dei. Mange eldre er einsame, ein ser på det å ha møteplassar. Mange kan få hjelp av frivillige organisasjonar og familie, ein må samarbeide med dei. Korleis kan me i det heile leggje opp eldreomsorga på ein måte som gjer at dei sjukaste sjuke kan vere trygge på at dei får den hjelpa dei treng, men at dei som faktisk kan greie seg sjølve, òg kan få den støtta som gjer at dei kan utvikle sine evner på ein god måte.

Så dette handlar om mykje meir enn rehabilitering, men rehabilitering er ein viktig bit av det, og det skal me òg gå vidare med i regjeringa.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Oskar J. Grimstad (FrP) [10:42:10]: Mitt spørsmål går til miljøvernministeren.

I fjor sommar blei det etter intense forhandlingar inngått eit rovdyrforlik. I dette forliket, som for mange var vanskeleg, blei det lagt nokre stolpar som fundament for eit forlik som til slutt alle parti slutta seg til. Klare bestandsmål innafor rovviltgruppene og klare forvaltingsdelegasjonar blei utmeisla og låg til grunn for forliket.

I avtalane blei det m.a. streka under at der bestandsmåla var nådde, skulle lokal forvaltning overta forvaltingsansvaret. Altså skulle rovviltneemdene i dei åtte regionane overta ansvaret for å setje jaktkvotar på f.eks. gaupe, der bestandsmålet var nådd. Rovviltneemdene tok ansvaret, og lokalkunnskap og faglege råd låg i botnen. Likevel opplever dei følgjande: Miljøverndepartementet vedtek ein betydeleg kvotereduksjon, frå 157 til 118 gauper – altså ein reduksjon på 25 pst., med andre ord kvar fjerde gaupe – dette trass i at gaupebestanden i 2009 var på 92 familiegrupper, og målet i forliket var 65.

I region 6, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag, gjekk Rovviltnemnda inn for ei jakt på 60 dyr. Miljøverndepartementet har endra dette og redusert det til

44 dyr – altså meir enn 25 pst. reduksjon. Nemnda vedtok også ein tilleggskvote på ti dyr, av dei fire vaksne hodyr, basert på lokal erfaring. Departementet omgjorde også dette og gav ingen tilleggskvote.

Miljøverndepartementet overkøyrer altså den rovviltneemda som i særklasse har levert mest gaupe til norsk natur gjennom tidene. Større mistillit er det vanskeleg å finne eksempel på i norsk rovdyrforvaltning.

Også frå region 2 er det sendt knusande uttale mot Miljøverndepartementets overprøving. Demokratiet blir undergrave, sa sametingsråd Ellinor Marita Jåma under feiringa av samanes nasjonaldag. Og spørsmålet er: Har ikkje miljøvernministeren respekt for og aksept for innhaldet i rovviltforliket og skjørheita i det forliket?

Statsråd Erik Solheim [10:44:28]: La meg starte med å takke Oskar J. Grimstad for et viktig spørsmål, men det er også et vanskelig spørsmål.

Regjeringen følger selvsagt opp rovdyrforliket. Vi følger opp rovdyrforliket punkt for punkt, og jeg kan gjerne komme tilbake til alle de andre punktene.

For eksempel er det jo stor oppmerksomhet rundt nødvendigheten, og vi vil fremme forslag til Stortinget i løpet av veldig kort tid om hvordan den kan iverksettes.

Når det gjelder gaupe, var vi i den vanskelige situasjonen at på den ene siden har Stortinget fastsatt målsettinger for hvor mye gaupe og hvor mange ynglinger vi skal ha i Norge, og på den annen side har altså rovviltneemdene i tre områder satt jaktmål som etter vår oppfatning helt klart vil undergrave de målene Stortinget har satt for hvor mange gauper vi skal ha.

Vår ambisjon er bare én ting, nemlig at forvaltningsansvaret skal ligge hos rovviltneemdene. De skal sørge for at det blir tatt ut rovdyr, men det må være innenfor rammen av den nasjonale politikken. Den nasjonale politikken er ikke fastsatt av meg. Den nasjonale politikken er fastsatt av Stortinget, og vi er satt til å forvalte den. Jeg tror også Stortinget ville reagere hvis Miljøverndepartementet aksepterte en politikk som ville gjøre at vi kom langt under bestandsmålene.

Min oppfatning er at Stortinget har ment bestandsmålene ganske bokstavelig. Det vil si at vi ikke skal ligge langt over bestandsmålene. Vi skal heller ikke ligge langt under bestandsmålene. Vi skal ligge rundt bestandsmålene. Alle skjønner at naturen ikke er en eksakt vitenskap, så helt presist kan det ikke bli. Men sånn omtrent der Stortinget har satt bestandsmålene, skal vi ligge, og da må også Miljøverndepartementet – selv om det er upopulært – ha et forvaltningsregime som sørger for at Stortingets vedtak blir satt ut i livet.

Oskar J. Grimstad (FrP) [10:46:13]: Som ministeren seier, er bestandsmåla eksakte. Det er like feil å ligge over som å ligge under. I snitt har jo bestandsmåla dei tre siste åra vore langt over målet.

Men dette har, som han seier, med respekt for Stortingets arbeid å gjere, og det er jo då litt interessant å registrere at denne regjeringas kanskje fremste representant, statsministeren, har vore oftare på Sørpolen enn han har

vore i denne salen. Men det har vel kanskje noko med respekten for salen å gjere. Det blir opplevd som litt respektlaust når ein i ein avtale er tydeleg på at det skal vere lokal forvalting, lokalt skjønn og lokal forståing, at fagleg kunnskap skal liggje til grunn, og så bruker ein NINAs modell, som er heilt ny, for å fastsetje desse måla.

Då er spørsmålet: Korleis kan det ha seg at ein legg større vekt på denne NINA-modellen enn dei gode etterprøvberre modellane som ein har hatt tidlegare? Det verkar ikkje truverdig at ein berre kastar desse over bord og går på ein ny modell, som er gunstig for Miljøverndepartementet, men ikkje for rovviltneemdene.

Statsråd Erik Solheim [10:47:22]: Jeg vil gi Grimstad rett i at det ikke er mulig å få en eksakt vitenskap med hensyn til antall gaupe og det å lage en prognosemodell for dette. Vi har ikke noen mulighet til å reise rundt i naturen og telle hver og én, så det å lage en prognosemodell for dette er en vanskelig øvelse. Men den prognosemodellen som NINA har laget, er den klart beste og mest pålitelige vi har. Derfor må vi legge den til grunn.

For øvrig vil jeg si at man egentlig bør tenke seg om en gang til før man raljerer over statsministerens besøk til Sørpolen. At Roald Amundsen kom til Sørpolen, er ett av de stolteste øyeblikk i norsk historie. Det var helt sentralt i norsk nasjonsbygging. Det er en av de største bragder en nordmann noen sinne har gjort. At statsministeren vil bidra til å løfte dette opp på den internasjonale arena, skape stor blest rundt det, er faktisk en ganske viktig PR-oppgave for Norge som vi bør være stolte av alle sammen, istedenfor å raljere over det.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Henning Skumsvoll.

Oppfølgingsspørsmålet bør da handle om enten gaupekvote eller Sydpolen.

Henning Skumsvoll (FrP) [10:48:42]: Jeg tror jeg dropper Sydpolen og går heller på tall fra Direktoratet for naturforvaltning. De har registrert at fra 2007 til 2011 økte antall jervekull fra 51 til 58. Antall registrerte kull ligger ca. 33 pst. over Stortingets bestandsmål, som er 39. Når vi vet at jerven er den største faren for beitende sauer, må jeg si at den økningen av jerv er helt uakseptabel.

Per 20. januar 2012 er det felt bare 29 jerv, og det er gitt tillatelse til å felle 128. Jaktperioden går fra 10. september til 15. februar, og årets jaktperiode slutter derfor om én uke. Det haster med ekstraordinære tiltak.

Hvilke tiltak vil statsråden komme med for å oppnå Stortingets måltall på 39 kull jerv? Og mener statsråden det er realistisk at Stortingets måltall kan oppnås i 2012?

Statsråd Erik Solheim [10:49:45]: Nå tillot presidenten bare gaupe og Sørpolen. Vi kom over på jerv, men jeg går ut fra at det er anledning til å diskutere det også.

Vi følger samme politikk for jerv som for gaupe, nemlig å legge Stortingets målsettinger til grunn og ha rovviltneemdene som det viktigste virkemidlet for å iverksette Stortingets vedtak. Det vil si at rovviltneemdene fastsetter

hva slags jakt som skal drives, men de må operere innenfor rammen av Stortingets vedtak. Ellers vil vi komme i en umulig situasjon, hvor én del av landet praktiserer det på én måte, og en annen del av landet praktiserer det på en annen måte. Jeg tror også det etter hvert i så fall vil bli meget betydelig regional misnøye hvis man f.eks. skulle ha mange flere rovdyr i ett område enn i et annet, sammenlignet med Stortingets måltall.

Når det gjelder gaupe, er vi nå etter vår oppfatning nær Stortingets bestandsmål, som er 65 familiegrupper. Det har vært en betydelig reduksjon siden 2009, hvor det ifølge våre målinger var 92 familiegrupper – igjen med den usikkerheten vi alle må innrømme er knyttet til dette.

Presidenten: Bjørn Lødemel – til oppfølgings-spørsmål.

Bjørn Lødemel (H) [10:50:57]: Eg skal halde meg til gaupe.

For mange var det stort å få vere med på å forhandle fram eit nytt rovviltforlik. Det var klare forventningar om at det nye forliket skulle rette opp dei manglane som var frå 2004, ikkje minst gjenopprette tilliten til forvaltinga. Rovviltforliket slår fast at rovviltforvaltinga skal byggje på vitenskapleg og faktabasert kunnskap, og at dei regionale rovviltneemdene skal styrkjast.

Statsråden har hatt ansvaret for rovviltpolitikken heilt frå regjeringsskiftet i 2005, og det er svært skuffande å sjå at han brukar første høvet til å bryte viktige føresetnader for det nye forliket ved fastsetjing av jaktkvotepå gaupe. Miljøverndepartementet brukar registreringmetodar som forskarane ikkje går gode for når det gjeld fastsetjing av desse jaktkvotane. Miljøverndepartementet og statsråden er dermed med på å auke konfliktnivået, stikk i strid med det som var hovudføresetnaden ved det nye forliket.

Kva vil statsråden gjere for å fastsetje jaktkvotar på gaupe som er i samsvar med dei siste offisielle bestandsmåla for gaupe på 75 familiegrupper? Og korleis vil han leggje til rette for lokal forvalting?

Statsråd Erik Solheim [10:52:07]: Vi har fastsatt jaktkvoter for gaupe som er i tråd med bestandsmålet. Det er derfor vi har gjort det. Vi kan ikke akseptere at vi kommer langt under de bestandsmålene Stortinget har satt, og vi skal heller ikke akseptere at vi kommer langt over. Vår politikk skal være å følge de bestandsmålene Stortinget har satt. Det skal vi gjøre, med de lokale rovviltneemdene som viktigste redskap, eller for å si det på en annen måte: den viktigste beslutningstaker og viktigste støttespiller. Men det fordrer også at rovviltneemdene opererer innenfor rammen av nasjonal politikk.

Jeg vil også komme med en bønn til opposisjonen: Det har vært en helt all right diskusjon her, men jeg ser en rekke stortingsrepresentanter som – etter at rovviltforliket ble vedtatt i Stortinget – løper rundt til lokale medier og, for alle praktiske formål, sår tvil ved eller undergraver rovviltforliket. Rovviltpolitikken er en sterkt følsom og vanskelig sak. Den fordrer også at opposisjonen i møte med lokale medier og lokalbefolkningen tar det ansvaret at man

står ved det man selv har vært med på å vedta i Stortinget for bare noen få måneder siden.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad — til oppfølgings-spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:53:20]: Denne saken handler egentlig om tilliten vi har til de lokale, eller regionale, rovviltneemndene og tilliten til rovdyrpolitikken. For min region, region 2, som er Aust-Agder, Telemark, Vestfold og Buskerud, kjenner jeg tallene ganske godt. Der sier Rovdata at de tre siste årene har det vært 19, 17 og 14½, og bestandsmålet er 12. Da vil jeg si at ut fra de målene som Stortinget har satt, ligger vi ganske mye over. Når da region 2 fastsatte 32 gauper som sitt mål, og Miljøverndepartementet overkjørte det og satte det til 15, klarer ikke jeg å se at det oppfyller Stortingets intensjoner.

Men uansett hører en her i salen at det er så stor bekymring knyttet til en viktig del av rovdyrforliket at jeg mener statsråden burde være litt mer ydmyk, eventuelt være villig til å gå en runde til, eller kanskje komme med noen tilleggskvoter på gaupe. For jeg klarer ikke å se det, og derfor er kanskje spørsmålet også: Mener statsråden det er riktig at en ny, uprøvd modell skal kunne overstyre den lokale fagkunnskapen og erfaringen som rovdyrnemndene har?

Statsråd Erik Solheim [10:54:23]: Nå hørte jeg bare tallene fra Ropstad i rask rekkefølge, men slik jeg oppfattet dem, viste de vel at man var på veldig full fart ned til bestandsmålet, nettopp i region 2. Det var en kraftig nedgang fra år til år. Det viser jo at politikken faktisk virker. Vi kommer nær de bestandsmålene Stortinget har satt. Nå er det i nær framtid en interpellasjon fra representanten Lødemel om rovdyrpolitikken. Det vil gi en rik anledning til å diskutere dette grundigere, og selvsagt skal jeg lytte til hva Stortinget sier. Men det er også viktig at Stortinget våger – når det blir noen konflikter og stormer der ute – å stå fast på de vedtakene som Stortinget har fattet.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Nikolai Astrup (H) [10:55:23]: Mitt spørsmål går til miljøvernministeren.

Statsråden er kjent med Høyres engasjement for det biologiske mangfoldet i Norge – og i og for seg i verden – senest reflektert i debatten vi hadde i denne sal om Aichi-målene fra Nagoya for et par uker siden. Det er viktig å ivareta arter som hører til i Norge, og arter som innvandrer til Norge som er truet i sitt naturlige habitat.

Ingen av delene er imidlertid tilfellet med svarthalespoven, som innvandret fra sitt naturlige habitat i Nederland, Tyskland, Frankrike og Danmark i 1969. Siden den gang har det vært en stabil bestand på omtrent 20 hekkende par på Jæren. I Europa er det mellom 99 000 og 140 000 hekkende par, og på verdensbasis er det anslått å være 800 000 individer. Det er med andre ord på ingen måte en art som er truet i sitt naturlige habitat. Likevel ble den oppført som prioritert art i Norge i 2010, med store konsekvenser for landbruket på Jæren.

Så er det jo kjent at statsrådets parti er opptatt av papirløse innvandrere og deres kår i Norge, og åpenbart også av dem som kommer med fjær eller finne. Mitt spørsmål er imidlertid hvordan statsråden kan begrunne at svarthalespoven kvalifiserer som prioritert art etter naturmangfoldloven § 23, og også hvilke konsekvenser det har for tilliten til miljømyndighetene og de kontroversielle beslutningene som vi vet må fattes for å ivareta det biologiske mangfoldet i Norge, når naturmangfoldloven forvaltes på en så vilkårlig måte som det kan synes i dette tilfellet?

Statsråd Erik Solheim [10:57:14]: Jeg skal vel kanskje innrømme at jeg hadde ventet et annet spørsmål fra representanten Astrup, gitt de siste dagers mediebegivenheter, men det er en glede også å svare når det gjelder svarthalespove.

Astrup peker på et sentralt dilemma – spørsmålet hva vi gjør med arter som ikke er truet på verdensbasis, men den lokale bestanden i Norge er truet. Det gjelder ikke bare denne, det er et argument som f.eks. også har vært anført når det gjelder ulv. Ingen har hevdet at ulv som art er truet i verden, men ulv som bestand kan være truet i Norge. Den politikken vi har ligget på til nå, er at selv om en art ikke er truet på verdensbasis, vil det at den er truet i Norge, være et vesentlig kriterium, fordi det over tid endrer norsk natur hvis mange arter som har viktige bestander her, forsvinner. Det er også ofte slik, så vidt jeg kan se av papirene – jeg må innrømme at jeg er ingen ekspert på svarthalespove – eksisterer det også undergrupper av svarthalespove, en undergruppe som finnes i den sørlige delen av Norge, og en annen undergruppe, åpenbart noe forskjellig genetisk, som eksisterer i den nordlige delen av Norge, så naturen er som vanlig ganske komplisert. Det er ikke sånn at svarthalespove er truet på verdensbasis, men de som er i Norge, er en særlig variant av svarthalespoven.

Der det har vært konflikter knyttet til dette, er i Rogaland. De konfliktene er vi veldig opptatt av å løse. 26. januar ble det lagt fram en ordning i et møte mellom fylkesmannen og grunneierne om økonomiske virkemidler knyttet til utsatt slått. Ordningen skal innebære at ingen bønder lider noe vesentlig økonomisk tap som følge av forskriften. I møtet ble det også klarlagt at de aktuelle jordbruksarealene i praksis vil kunne drives som normalt, fram til mot slutten av mai. Vi har også mottatt et brev fra grunneiere i Klepp om forskriften. De skal få et svar på dette, og eventuelt skal vi selvsagt gå inn i en dialog med grunneierne for å løse dette på minnelig vis. Det er et typisk eksempel på den typen saker og konflikter vi har rundt naturmangfoldloven.

Nikolai Astrup (H) [10:59:23]: Statsrådets sammenligning med ulv halter, fordi ulv er en art som har lange og historiske tradisjoner i Norge, mens svarthalespoven er relativt nylig innvandret – i 1969 – og har hatt en stabil utvikling på Jæren. Det har den hatt, til tross for at den ikke har vært på den prioriterte listen. Så er det gledelig at regjeringen skal kompensere grunneierne økonomisk. Men mitt hovedspørsmål er: Ser statsråden hvilke konsekvenser dette har for tilliten til miljøvernmyndighetenes hånd-

tering av og forvaltning av naturmangfoldloven, spesielt med henblikk på de kontroversielle beslutningene som vi etter hvert må fatte, når man forvalter det på en så vilkårlig måte at en bestand som åpenbart ikke hører inn under § 23 i naturmangfoldloven, likevel havner der?

Statsråd Erik Solheim [11:00:23]: Svarthalespove er klassifisert som en sterkt truet art på den norske rødlisten for arter, fordi den har en meget liten bestand i Norge. Det var bakgrunnen for at Kongen i statsråd fastsatte en forskrift 20. mai der denne ble utpekt som prioritert art. Jeg skal ikke oppheve meg til en endelig ekspert og dommer på svarthalespovens historie i Norge. Da må jeg gå grundigere inn i materien, det må jeg innrømme, men dette er altså bakgrunnen for det.

Det framgår også at underarten svarthalespove limosa har sitt tyngdepunkt på Jæren, mens underarten islandica opptrer i Nord-Norge. Hovedproblemet på Jæren er svært lav ungeproduksjon fra fuglene, som hekker på kulturrenger som slås.

Men selve grunnsaken her, nemlig å gå i en dialog med bøndene om utsatt slått, er ikke noe vi har bare for svarthalespove. Blant en god del andre fuglearter også er det trekkfugler som kommer fra Afrika og reiser til Nord-Norge, og som trenger et sted å mellomlande i Sør-Norge. Det å ha en dialog med bønder om kompensasjon for at de stiller sine jorder til rådighet, er et generelt tema som vi også har når det gjelder en rekke andre arter.

Presidenten: Det er bedt om et oppfølgingsspørsmål for å utdype situasjonen til svarthalespoven, og det blir gitt anledning til det.

Frank Bakke-Jensen – til oppfølgingsspørsmål.

Frank Bakke-Jensen (H) [11:01:43]: I Finnmark er det sånn at alt under måse kalles for titting. Det er mye, mye enklere med tanke på dette med titler.

Det er tre prioriteringer som vektlegges når man skal rødliste noe. Det er at arten har en bestandssituasjon eller en bestandsutvikling som gjør at det trengs, at artene har en vesentlig andel av sin naturlige utbredelse i Norge, eller at det er internasjonale forpliktelser knyttet til arten. Når det gjelder svarthalespoven, fyller den ingen av disse kravene.

Jeg kommer fra et fylke der tilliten til statsrådets vernarbeid ikke er videre høy, samtidig som jeg også kommer fra et fylke der vi har papirløse innvandrere med pels og klør, både over og under vann. Mitt spørsmål til statsråden er: Kan vi forvente den samme prinsippløse holdningen til vern av og hensyn til f.eks. mårhund, som kommer over Pasvikdalen, eller snøkrabben, som nå i hundretusentall er på vandring gjennom Barentshavet, der statsråden jo akkurat har varslet et nytt regime for vern av fjorder? Kan man heller ikke der forholde seg til vedtatte kriterier når man starter med merder?

Statsråd Erik Solheim [11:02:50]: Jeg er jo litt imponert over hvordan Høyre til denne debatten har lest seg

opp på detaljkunnskap om arten svarthalespove. Jeg skal gå hjem og gjøre hjemmeleksen min og lese grundig om denne arten, jeg også.

Det generelle er at vi ønsker å ta vare på arter som er på den norske rødlisten. Svarthalespove står på den rødlisten. Jeg har ikke registrert noen stor faglig debatt om det, men jeg skal selvfølgelig gå tilbake og sjekke om det eksisterer. Vi skal ta vare på de artene. Det som er selve grunnprinsippet i naturmangfoldloven, er hvordan man skal tilpasse natur til menneskelig aktivitet. Veldig mange arter er avhengig av den menneskelige aktiviteten, f.eks. at det er jorder for en fugl til å kunne mellomlande på vei opp til representantens rike i Finnmark. Vi legger til rette for dette i dialog med bønder som så får kompensasjon. Det bør være et system som Høyre generelt bør like, og som jeg tror det er bred aksept for.

Så hører jeg at man maler med bred pensel at Miljøverndepartementet ikke har tillit. Alle undersøkelser viser at SV er suverent det partiet som har størst tillit i miljø saker i Norge. Det er bare å ta en undersøkelse med hvilket som helst gallupbyrå.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

S a k n r. 2 [11:03:59]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten. Presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Per Roar Bredvold til finansministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 3, fra representanten Nikolai Astrup til miljø- og utviklingsministeren, er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 1

Fra representanten Per Roar Bredvold til finansministeren:

«For Värmlands län, som er grensefylke til Hedmark, betyr grensehandelen mye. De norske kundene sikrer på denne måten 2 000 svensker jobb. Dette er arbeidsplasser som i stor grad kunne vært på den andre siden av grensen, dvs. i Norge.

Ser statsråden at noe bør gjøres med bl.a. det norske skatte- og avgiftsnivået, slik at det skal bli mer attraktivt å handle i Norge, og derved sikre norske arbeidsplasser og dets øvrige positive ringvirkninger?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 2

Henning Warloe (H) [11:04:29]: Jeg skylder å gjøre oppmerksom på at det har sneket seg inn en skrivefeil i spørsmålet som er formulert skriftlig:

«Klimaforskere ved Nansensenteret i Bergen» – det skal være Bjerknessenteret – «har i møte med Hordalandssbenken tatt opp muligheten for å etablere et klimaservice-senter der kommuner og andre aktører kan få bistand med å utarbeide mer detaljerte klima- og nedbørsprognoser til bruk i lokal planlegging og beredskap. Et tilsvarende senter finnes bl.a. i Tyskland. Så vidt jeg har forstått, har det også vært dialog med Miljøverndepartementet om ideen.

Hvordan stiller statsråden seg til et slikt forslag?»

Dagfinn Høybråten hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Erik Solheim [11:04:44]: Jeg vil takke representanten Warloe for et viktig spørsmål, som selvfølgelig vil bli behandlet grundig i meldingen om klimatilpasning som regjeringen vil legge fram for Stortinget i løpet av dette året. Kommunene står overfor meget betydelige utfordringer i møte med et endret klima. Det gjelder mange – det gjelder ikke minst kommunal planlegging. Det aller viktigste er å sørge for at det ikke blir planlagt nye boliger på områder som er særlig klimautsatte, enten det er snakk om havnivåstigning, om ras – snøskred, leirras – eller om steder som er flomutsatte, og at man går i dialog med innbyggere som på et tidligere tidspunkt har bygd på slike områder, og med deres forsikringsselskaper, slik at man kan se på løsninger for hvordan de boligene skal kunne tas videre. Det samme gjelder selvfølgelig veier, jernbanelinjer og alt mulig annet.

Med hjelp fra Bjerknessenteret i Bergen er det utarbeidet en oversikt over hvor mye havet vil kunne stige i alle norske kystkommuner i dette århundret. Det er jo ikke vedtatt en uniform stigning, men det er vesentlig forskjellig fra område til område. Det er f.eks. forskjellig fra Ålesund til Bergen, for å ta et eksempel. Det er laget veiledere for hvordan kommunene kan komme i gang med tilpasningsarbeidet, og det ble i 2009 laget en første helhetlig analyse av hvordan klimaendringene kan slå ut i Norge. All denne informasjonen, som er viktig for det praktiske tilpasningsarbeidet, er samlet og legges ut i en nettportal på regjeringens hjemmeside som heter klimatilpasning.no. Denne nettportalen ble lansert i 2008 og inneholder bl.a. mye praktisk erfaring fra konkrete tilpasnings tiltak i norske kommuner. Gjennom Framtidens byer har de tretten største byene kartlagt hvordan de blir rammet, bl.a. gjennom tilrettelagte klima- og nedbørsprognoser.

Et bredt sammensatt offentlig utvalg under ledelse av fylkesmannen i Sogn og Fjordane la fram en rapport om hvordan Norge skal tilpasse seg sitt klima i endring. Dette utvalget foreslår mye av det samme som representanten

her, nemlig at det lages et klimaservicesenter som skal tilrettelegge mer detaljert og omfattende informasjon om klimaendringene og resultatene fra klimamodellene. Slik informasjon er viktig, og Meteorologisk institutt har allerede i høst i samarbeid med Norges vassdrags- og energidirektorat startet med et systematisk arbeid med å gjøre mer klimainformasjon tilgjengelig. Det samlede bildet av dette, inkludert det spesifikke forslaget som representanten fremmer, vil vi komme tilbake til i klimatilpasningsmeldingen.

La meg legge til, for den interesse det måtte ha, at dette er ikke bare et norsk spørsmål. Dette er et globalt spørsmål. Det hjelper ikke regjeringen i et land, la oss si Zambia, å få vite at gjennomsnittlig blir det våtere i landet. Du må vite om det blir våtere i den nordlige delen og tørrere i den sørlige, eller omvendt, du må ha meget presise værprognoser. I samarbeid med Verdens meteorologiske organisasjon, i en samarbeidsavtale som jeg nettopp har undertegnet med dem, vil vi i Norge gjøre hva vi kan for å legge til rette for mer presis og bedre værinformasjon også for de landene som ikke har penger til å skaffe seg det på samme måte som Norge.

Henning Warloe (H) [11:08:16]: Jeg takker for statsrådens svar. Jeg hadde nær sagt at tilfeldigvis – men kanskje er det ikke så tilfeldig – er mitt inntrykk at man i Bergen, blant de institusjonene og miljøene som finnes der, sitter på svært bred og ledende klimaforskerkompetanse.

Jeg kom i skade for å blande sammen Nansensenteret og Bjerknessenteret her. La meg derfor også takke statsråden for bidraget til Nansensenteret i budsjettet for 2012. Jeg tok det opp i et tidligere spørsmål her i spørretimen.

Når det gjelder dette klimaservicesenteret, er det, slik jeg oppfatter forskerne, et relativt enkelt tiltak å sette i gang, fordi man faktisk har ekspertisen som skal til. Det er jo flere aktører her, bl.a. Meteorologisk institutt og NVE, som har samarbeidet om denne ideen og innspillet til departementet.

Ser statsråden for seg at dette er et av de prosjektene man enklest kan få satt i gang?

Statsråd Erik Solheim [11:09:20]: Jeg anser det som helt opplagt at vi som et arbeid med klimatilpasningsmeldingen må legge til rette for vær- og nedbørsprognoser som er mer presise og så vitenskapelige som mulig, og hvordan de skal bli gjort tilgjengelig. Akkurat hvor de skal ankerfestes, hvilke institusjoner som skal stå for det – slike ting – må vi komme tilbake til.

Men jeg vil gi representanten Warloe på vegne av Bergen honnør, for det er ingen tvil om at vi snakker om et av de sterkeste og beste miljøene vi har i Norge, nemlig Nansensenteret og Bjerknessenteret. De er ikke bare blant det beste vi har i Norge. Dette er institusjoner som er helt i den internasjonale forskningsspissen på dette området, og som vi selvsagt skal bruke, både i vårt norske tilpasningsarbeid og for å legge til rette for at andre land også kan få bedre prognoser.

Jeg vil gjerne gi representanten honnør for å ha bidratt til at vi endret pengefordelingen, slik at det også ble penger til det.

Henning Warloe (H) [11:10:18]: På mine besøk, både på Bjerknessenteret og i møte med forskere på Nansensenteret, har jeg lagt merke til at det er et veldig sterkt internasjonalt preg over forskerne der. En av dem som har frontet ideen om klimatilpasningssenteret, er en ung klimaforsker fra Brasil. På Nansensenteret og ellers i miljøene der er det massevis av kinesere, indere og folk fra hele verden. Så er jeg enig med statsråden i at dette er noe som har internasjonal betydning.

Ser statsråden for seg, hvis man etablerer et klimaservisesenter i Bergen, basert på den kompetansen som finnes der, at man også kan yte utviklingsland og andre deler av verden bistand med denne type rådgivning?

Statsråd Erik Solheim [11:11:10]: Absolutt. Jeg har alltid respekt for at også forskere i utviklingsland ofte har mye å bidra med til oss. Men så sent som i forrige uke var jeg i India og bivånet underskrivelsen av en avtale mellom nettopp Bjerknessenteret og TERI, som er professor Pachauris klimainstitutt i Dehli. Det er nettopp for å legge til rette for at den kompetansen vi har i Bergen – jeg får vel heller si den kompetansen forskerne der har – kan bli lagt til rette for indere, men selvsagt også for at vi kan høste av det arbeidet de gjør. Her er det mange felles problemstillinger f.eks. mellom is i Himalaya og is i arktiske områder. Bergen er et av de våteste stedene i Europa, kanskje det aller våteste, mens India gjennom monsuner har steder som er enda mye våtere. Så det er mange problemstillinger av felles interesse.

Presidenten: Presidenten vil minne statsråden om at han taler til presidenten når han svarer.

Spørsmål 3

Fra representanten Nikolai Astrup til miljø- og utviklingsministeren:

«Det er i dag grunnavgift på PET-flasker som gjenvinnes på kr 1,06. Det er ingen tilsvarende avgift på flasker som gjenbrukes.

Kan forskjellsbehandlingen av gjenbruksflasker og PET-flasker i avgiftssystemet forsvares i et miljøperspektiv?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Spørsmål 4

Svein Flåtten (H) [11:12:32]: Mitt spørsmål til landbruksministeren er slik:

«Det meldes om biffmangel og svikt i produksjonen av norsk storfekjøtt. Næringen selv mener det er nødvendig

med økt budsjettstøtte for å øke produksjonen, og at det ikke er mulig å ta ut mer i økte priser.

Vil statsråden på bakgrunn av situasjonen vurdere endringer i tilskuddstrukturen, eventuelt flytting av tilskudd, til mer målrettede ordninger for å øke produksjonen og gjøre den mer lønnsom?»

Statsråd Lars Peder Brekk [11:12:57]: La meg først slå fast at norske forbrukere skal ha tilgang på nok storfekjøtt. Har vi ikke nok norsk råvare, skal det sørges for import for å unngå underdekning. Jeg vil derfor understreke at det er ikke snakk om noen kjøttkrise. Vi har ikke mangel på kjøtt i butikkene i Norge.

Det ble også i 2011, som i tidligere år, gjennomført slik suppleringsimport av storfekjøtt for å dekke opp samlet etterspørsel. Dette viser at markedsreguleringssystemet fungerer.

Hovedårsaken til at vi har for lite norsk storfekjøtt, er nedgangen vi over mange år har hatt i antallet melkekyr. I perioden 2000–2010 ble antallet kyr redusert med nær 62 000 dyr, noe som tilsvarer en nedgang på 21 pst. Dette henger sammen med redusert forbruk av melk i perioden. Økt produksjon per melkeku gjør også at antallet kyr har blitt redusert. Dette gir åpenbart store utslag i produksjonen av storfekjøtt gjennom færre kyr og okser av melkerase til slaktning.

Når vi fra 2009 har fått en økning i forbruket av storfekjøtt, har det vært vanskelig å dekke opp etterspørselen med norsk råvare.

Jeg vil imidlertid slå fast at regjeringen fra og med jordbruksoppgjøret i 2006 har iverksatt en rekke tiltak for å bedre rammevilkårene for norsk jordbruk. I perioden 2006–2012 har de gjennomsnittlige inntektsmulighetene, målt som vederlag til arbeid og egenkapital, økt med hele 110 000 kr per årsverk i gjennomsnitt, noe som tilsvarer 70 pst. Så jeg vil understreke at regjeringen har levert en god utvikling i jordbruksforetakenes inntektsmuligheter siden 2005.

Videre vil jeg understreke at vi i hele perioden har satset spesielt på tiltak rettet mot grovfôrbasert husdyrhold i form av økt budsjettstøtte, men også gjennom innretningen av tilskuddsordningene. Vi har f.eks. brukt betydelige midler på et nytt beitetilskudd og gitt adgang til å motta driftstilskudd til spesialisert kjøttfeproduksjon til alle produsenter med storfe.

Regjeringen har et klart mål om å dekke innenlandsk etterspørsel etter jordbruksvarer som vi har naturgitt grunnlag for å produsere i Norge, innenfor de gitte handelspolitiske rammene. Med de store grasarealene og beiteressursene vi har i Norge, er grovfôrbasert husdyrhold spesielt viktig. Regjeringen ønsker fortsatt å gjennomføre en særskilt satsing på dette husdyrholdet, slik vi også har lagt til grunn i den nye meldingen til Stortinget om landbruks- og matpolitikken.

Ved jordbruksoppgjøret som kommer nå i 2012, vil vi vurdere aktuelle tiltak for ytterligere å stimulere det grovfôrbaserte husdyrholdet. Jeg kan imidlertid ikke nå forskuttere hva som vil bli statens forslag til løsninger ved forhandlingene senere i 2012.

Svein Flåtten (H) [11:15:45]: Jeg tror kanskje landbruksministeren skal være litt forsiktig med å fremheve markedsreguleringen når kriser kanskje truer. Vi har jo sett i vinter at man ikke alltid har oversikt over det som kommer i fremtiden.

Jeg synes også det er underlig at man drar frem utviklingen fra 2006 til 2012 på inntektssiden, for det som spørsmålet går på, og det som ligger i bunnen her, er jo kort og godt at det blir for lite produksjon fordi det ikke er lønnsomt nok. Det er poenget. Det er derfor jeg spør, ikke om hva som kommer av penger i jordbruksoppgjøret – det får vi jo se når man får diskutert seg ferdig – men om det er mulig å gjøre endringer i den måten tilskuddene er innrettet på, slik at vi får mer effekt ut av de pengene vi bruker? Kort sagt: at vi får en mer rasjonell produksjon der hvor det lønner seg, og for dem som er villige til å satse.

Statsråd Lars Peder Brekk [11:16:45]: Jeg tror nok vi må se på de strukturelle utfordringene i systemet og ikke bare på tilskuddsorganisering, eller tilskuddsutmåling. Eterspørselen etter melk har en direkte innvirkning på hvor mange melkekyr og hvor mange kalver vi får, og derved også en innvirkning på hvordan vi kan dekke markedets behov for storfekjøtt. Koblet til at det skjer endringer i etterspørselen, så er dette ting som markedsregulatoren må finne en løsning på, og gjennom suppleringsimport har vi gjennom flere år greid å løse dette på en god måte. Det er derfor jeg understreker at markedsregulering fungerer.

Så er det slik som Svein Flåtten understreker, at vi kan se på hvordan vi bruker virkemidlene for å oppnå de målene vi har satt oss i meldingen. Det vil jeg hele tiden være opptatt av å evaluere og gjennomgå for på det viset å få mer målrettede ordninger, få mer målretting av den bruken vi har av ressurser.

Svein Flåtten (H) [11:17:49]: Ja, jeg tror i aller høyeste grad at det blir et behov for å gå igjennom strukturen på tilskudd og bruken av penger i landbrukspolitikken, hvis – som statsråden nå sier – man skal nå alle målene i meldingen, for det er et meget ambisiøst samlet mål. Derfor er jeg glad for at om vi ikke hører noen innrømmelser fra statsråden, så i hvert fall en enighet om at ting må forandres på. Jeg tror det er viktig – ikke minst for statsråden, som reiser rundt og har tilgang til alle miljøene – å fortelle om at vi må endre på en del elementer i først og fremst de pengene vi bruker, og så får vi se på hva man bruker mer eller mindre. Men vi må få mer ut av det. Det er, tror jeg, en nødvendighet, og hvis jeg har oppfattet statsråden slik at han litt på vei er enig i slike synspunkter, er jeg glad for det.

Statsråd Lars Peder Brekk [11:18:51]: Som sagt er jeg veldig opptatt av at vi skal utnytte de ressursene vi har, de midlene vi disponerer gjennom fellesskapet, til å sikre norsk matproduksjon, slik at vi når alle målsettinger best mulig.

Så er det også slik som Flåtten sier, at det er ambisiøse målsettinger i landbruks- og matmeldingen. Vi greier ikke å gjøre dette ved ett jordbruksoppgjør; dette er ting

som må skje over tid, og som jeg håper det skal bli enighet om i Stortinget, også om gjennomføringen. Da må vi se på virkemidlene og se på hvordan vi utnytter dem.

Jeg har lyst til å understreke at vi også må se på hvordan vi utnytter disse virkemidlene innenfor de handelspolitiske rammene vi har, for dette legger også begrensninger på fleksibiliteten i systemet.

Min konklusjon er at vi hele tiden er på leting etter virkemidler, måten å utnytte de rammene vi har, på en slik måte at vi når de målsettingene som ligger politisk.

Spørsmål 5

Vigdis Giltun (FrP) [11:20:04]: «For ett år siden foreslo Fremskrittspartiet å fjerne 26-årsgrensen for dekning av hjelpemidler til trening og aktivitet for funksjonshemmede. Alle partier har tidligere foreslått å fjerne aldersgrensen, og statsråden lovet å vurdere utvidelse av ordningen når Hjelpemiddelutvalgets utredning forelå. Utredningen har tatt lengre tid enn forventet, og i mellomtiden er det i stedet foretatt kutt i budsjettposten.

Hvorfor kutte hvis målsettingen er å fjerne aldersgrensen, og når vil hjelpemiddelsaken komme til Stortinget?»

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [11:20:36]: Som jeg også har sagt tidligere, så skjønner jeg engasjementet for at personer med nedsatt funksjonsevne skal ha like muligheter til å delta i lek, fritidsaktiviteter og sport. Mange aktivitetshjelpemidler krever spesialtilpasning og er betydelig mer kostbare enn hva befolkningen ellers betaler.

Praktiseringen av regelverket har sammenheng med at Stortinget høsten 2003 vedtok å avgrense hvordan begrepet «dagligliv» skal defineres. Rekreasjon, fritidsinteresser, trening mv. faller utenfor hva som gir rett til stønad. Det er imidlertid gjort unntak for spesialtilpasset utstyr for lek og sport – aktivitetshjelpemidler – og utstyr til trening, stimulering og lek til personer under 26 år. En eventuell endring av regelverket, til å omfatte «dagliglivets gjøremål», vil være en budsjettsak som anslås å fordoble utgiftene til formålet.

Representanten Giltun viser til at Hjelpemiddelutvalget foreslo å oppheve aldersgrensen, og spør hvorfor det kuttet i denne posten på statsbudsjettet hvis det er en målsetting å fjerne aldersgrensen.

I folketrygdlovens forstand er et hjelpemiddel noe som er egnet til direkte å avhjelpe eller kompensere for en funksjonssvikt. Et produkt som var å anse som et hjelpemiddel for en tid tilbake, kan falle utenfor definisjonen av hjelpemiddel etter hvert som utviklingen går videre og produktene har blitt vanlig å anskaffe i vanlig detaljhandel. Det ble derfor i forbindelse med budsjettet for 2012 vedtatt at utstyr som kan anses som ordinært utstyr, og som den enkelte selv bør ta ansvar for å kjøpe, skal fjernes fra sortimentet for stønadsberettiget utstyr i folketrygden. Dette gjelder uavhengig av spørsmålet om aldersgrense for disse hjelpemidlene.

Representanten Giltun spør også om når hjelpemiddelsaken kommer til Stortinget. Som varslet i Prop. 1 S for

2011–2012 har regjeringen sett behov for grundigere utredninger av enkelte av utvalgets forslag. Jeg vil på egnet måte orientere Stortinget om oppfølgingen av utvalgets forslag når regjeringen har konkludert.

Vigdis Giltun (FrP) [11:22:31]: Jeg har et bilde av to kjekke gutter her. Det er Dagfinn Enerly og Thomas Jacobsen. Den ene er 36 år, og den andre er 24 år. Dagfinn uttalte veldig fint:

«Vi er jo ikke handikappet. Bare litt slappe i bein og armer.»

Det er jo nettopp det som hindrer at veldig mange funksjonshemmede – enten de er 24 år som Thomas, eller, som Dagfinn, 36 år – kan delta i fritidsaktiviteter. Jeg stusser ved at statsråden ikke har mer hastverk med denne saken, nå som det er en storsatsing for å få flere med nedsatt funksjonsevne tilbake til arbeidslivet. Det er også satsing i kommunene i forbindelse med Samhandlingsreformen på habilitering og forebygging av skade og for at flere skal kunne klare seg bedre i hverdagen.

Hva er årsaken til at statsråden ikke vil ta ut denne saken og gi disse en folketrygdrett, uansett alder, til mer aktivitet i hverdagen, da dette vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [11:23:34]: Jeg er glad for at representanten nettopp viser til den satsingen som nå gjøres for å få funksjonshemmede i arbeid, og at regjeringen i budsjettet for 2012 har lagt inn betydelige midler nettopp for å få til dette. Det er vår hovedsatsing i forhold til funksjonshemmede for budsjettet 2012.

Så har jeg vært tydelig på at jeg har forståelse for at den aldersgrensen kan virke begrensende, nettopp i forhold til eldre aldersgrupper, og jeg har vært tydelig på at vi skal komme tilbake til dette. Men det har betydelige budsjettmessige konsekvenser, og i det hele tatt er det veldig mange spørsmål knyttet til Hjelpemiddelutvalgets utredning. Det er ikke til å undervise at det er stor uenighet om en del punkter, bl.a. mellom innstillingen og de funksjonshemmedes foreninger. Derfor er totaliteten når det gjelder å vurdere denne innstillingen, at det må gjøres grundig og ordentlig, og jeg har sagt at jeg skal komme tilbake til Stortinget – herunder om 26-årsgrensen – på en egnet måte.

Vigdis Giltun (FrP) [11:24:34]: Statsråden har tidligere også sagt at dette må ses i sammenheng med andre tiltak. Jeg vil minne statsråden om at alle partier faktisk har foreslått å fjerne 26-årsgrensen, så det er bred politisk enighet om at den ikke skal være der. Det Hjelpemiddelutvalget foreslo, som det var stor motstand mot, var å legge ansvaret til kommunene. Da ville det ikke bli noen lovbestemt rett, og da ville kanskje hele ordningen forsvinne. Så hvis man virkelig mener at det skal være en ordning som når alle, og at dette skal være et godt tilbud for at funksjonshemmede skal bevare helse og få en aktiv fritid, skulle ikke den saken være noe vanskelig.

Men hva mener statsråden er alternativet til å ha frihet til en aktiv fritid, til å være i aktivitet med idrett eller fri-

luftsliv sammen med venner og familie? Det er ikke noe kommunen kan tilby som alternativ til denne ordningen. Viser ikke nettopp Norges mest sette TV-program, «Ingen grenser», at alle har behov for utfordringer og å kunne være ute i friluft?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [11:25:38]: Jeg er helt enig. Poenget er, som representanten sier, at også Hjelpemiddelutvalget har innstilt på at man bør oppheve 26-årsgrensen. Jeg har sagt tidligere at jeg har stor forståelse for engasjementet for å oppheve den. Men i motsetning til representanten fra Fremskrittspartiet er jeg også opptatt av de budsjettmessige konsekvensene av dette, og – som jeg sa – vi har i 2012 prioritert en storstilt satsing knyttet til å få unge funksjonshemmede inn i arbeidslivet. Nå skal jeg komme tilbake til dette spørsmålet om 26-årsgrensen på en egnet måte til Stortinget.

Spørsmål 6

Bent Høie (H) [11:26:31]: «Friestad er en mindre vindkraftutbygging i Hå på Jæren som fikk konsesjon mai 2010. Konsesjonen ble imidlertid klaget inn til departementet. Allerede i 2005 gikk dette prosjektet til behandling i NVE. Det er nå syv år siden saksbehandlingen startet, og over ett og et halvt år siden klagen kom til behandling i departementet.

Når mener statsråden det er rimelig at søker får en avklaring?»

Statsråd Ola Borten Moe [11:27:07]: Ikke bare denne vindkraftutbyggingen, men også de andre vindkraftutbyggingene i Rogaland og på Jæren legger jeg til grunn at vi får endelig behandlet før sommeren.

Bent Høie (H) [11:27:26]: Det høres bra ut at det kommer før sommeren. Friestad er jo en mindre vindkraftutbygging som en har inntrykk av har havnet i bunken sammen med veldig mange store og kompliserte saker. Betyr det som statsråden nå sier, at denne saken vil bli plukket ut og prioritert, slik at en får en raskere avklaring enn i de sakene som nødvendigvis vil kreve litt mer tid fordi det i dem er mer kompliserte forhold?

Statsråd Ola Borten Moe [11:27:58]: Det betyr at vi vil prioritere alle disse sakene høyt. Det har vært en omfattende behandling som har tatt tid. Det er rimelig at sakene finner sin avklaring, og vi tar, som sagt, sikte på å avklare alle før sommeren.

Bent Høie (H) [11:28:16]: Miljøvernminister Erik Solheim uttalte på et møte 16. januar at seks års behandlingstid for vindkraftprosjekter er urimelig lang tid, og at han ville ta et initiativ overfor Olje- og energidepartementet for å få til en felles politisk prioritering knyttet til det å få fortgang i disse prosjektene. Har dette initiativet blitt tatt, og vil det skje en endring i behandlingen av vindkraftprosjekter generelt?

Statsråd Ola Borten Moe [11:28:44]: Vi planlegger møter med Miljøverndepartementet, vi har for så vidt en kontinuerlig dialog. Det er et godt initiativ miljøvernministeren har tatt, og fra vårt ståsted imøteser vi selvsagt alle tiltak som kan føre til en kortere, mer effektiv og bedre konsesjonsbehandling.

Spørsmål 7

Bjørn Lødemel (H) [11:29:20]: «I samband med utbygging av nye kraftlinjer blir det ofte stilt spørsmål om strålingsfare frå desse anlegga. I Eikefjord i Flora kommune er det stor uro for at den planlagde 420 kW-linja skal føre til auka kreftfare på grunn av stråling. Denne linja går nær skulen i bygda. I Noreg er det slege fast at føre-var-prinsippet skal vere eit overordna prinsipp i norsk miljøpolitikk.

Korleis blir føre-var-prinsippet konkret praktisert ved planlegging av kraftlinjer, og kva vurderingar er gjorde i dette området?»

Statsråd Ola Borten Moe [11:29:54]: Det er Statens strålevern som er ansvarlig for de forskrifter og retningslinjer som gjelder for all eksponering vi blir utsatt for fra elektromagnetiske felt. Anvendelse av føre-var-prinsippet er på dette forvaltningsområdet erstattet av forsvarlighetsprinsippet, som innebærer at all eksponering fra elektromagnetiske felt skal være forsvarlig. Det settes dermed kriterier for når og hvilken risiko som kan aksepteres. Gjeldende forvaltningsstrategi om magnetfelt og helse ved høyspentanlegg er omtalt i St.prp. nr. 66 for 2005–2006. Her fremgår at ved alle planer, bl.a. om kraftledninger ved bygg, skoler og barnehager, skal eksponeringssituasjonen kartlegges, og mulige tiltak for å redusere magnetfelt og konsekvenser av tiltak skal drøftes.

Ved vurdering av tiltak bør en søke å unngå at bygg får magnetfelt over utredningsnivået på 0,4 mikrottesla. Høyere eksponering kan aksepteres dersom konsekvensene ved feltreduserende tiltak blir urimelig store. For nye ledninger er aktuelle tiltak normalt endret trasé eller linjeoppheng. Kostnadskrevende kabling på høyere spenningsnivåer eller riving av hus vil normalt ikke være aktuelle forebyggings tiltak. Dersom magnetfeltnivået er over 0,4 mikrottesla, bør tiltak vurderes, men det er ikke å forstå som en grense der tiltak alltid skal gjennomføres. Den enkelte sak må vurderes individuelt, og andre viktige hensyn kan tilsi at det legges større eller mindre vekt på magnetfelt.

Etter krav fra NVE har Statnett i Ørskog–Sogndal-saken kartlagt all bebyggelse som ligger nærmere enn 100 meter fra senterlinjen, med den antakelse at man da har dekket all bebyggelse som kan bli gjennomsnittlig eksponert for elektromagnetiske felt over utredningsgrensen på 0,4 mikrottesla.

Skolen i Eikefjord er oppgitt å ligge knapt 300 meter – 280 meter – unna ny kraftledning, altså tre ganger så langt unna. Den vil med andre ord ikke bli gjennomsnittlig eksponert for elektromagnetiske felt over utredningsgrensen. Forskningsresultater gir ingen holdepunkter for å

anta at det er en sammenheng mellom høyere magnetfeltbelastning i kortere tidsrom og helseeffekter hos barn eller voksne. Magnetfelt ved maksimal strømbelastning er derfor ikke relevant i det området representanten har tatt opp i dette spørsmålet.

Etter mitt syn har departementet i Ørskog–Sogndal-saken behandlet spørsmålet om eksponering fra elektromagnetiske felt i tråd med de forskrifter og retningslinjer som foreligger, og basert på den strategi som Stortinget tidligere har behandlet.

Bjørn Lødemel (H) [11:32:52]: Disse nye kraftlinjene representerer mykje frykt i dei områda dei kjem, og det er ei reell frykt. Det ser vi òg i Eikefjord, og vi ser det fleire plassar. Eg skulle ynskje at statsråden kunne besøkje Eikefjord og også besøkje dei som no får den linja nært inntil seg.

Eg har òg eit anna eksempel. I Ålfoten er den nye 420 kW-linja planlagd i nærleiken av skulen. Felles for begge desse prosjekta er at traseen blei lagd om ved klagebehandlinga no nyleg. Dette skapar stor usikkerheit.

Prognosane for stråling byggjer på berre 25 pst. av makslast for desse linjene. Det er stor forundring over kvifor ein ikkje bereknar strålingsfaren ut ifrå 100 pst. – altså maks belastning ved straum i desse linjene.

Vil statsråden sørje for at desse retningslinjene blir endra, slik at det blir makslasta som blir lagd til grunn for berekning av strålingsfare?

Statsråd Ola Borten Moe [11:34:02]: Det er riktig at dette er en ny linje i Sogn og Fjordane, men 420 kW-kraftlinjer er ikke et nytt fenomen i Norge eller i det norske samfunnet. Det har den norske befolkningen levd med og ved siden av i generasjoner. Det må vi legge til grunn at kommer til å fortsette.

Jeg er opptatt av at vi kontinuerlig skal utvikle kunnskap når det gjelder eventuelle skader knyttet til elektromagnetisk stråling. Den typen grenseverdier og hva som er relevant å sette, er i aller høyeste grad først og fremst et faglig spørsmål. Jeg er kjent med at det er et spørsmål som er oppe til jevnlig vurdering.

Så er det også slik at ved bygging av nye linjer er det vanskelig å unngå å legge dem i nærheten av steder der det bor eller oppholder seg folk. Men gjennom en lang konsesjonsprosess og klagebehandling synes jeg at vi har fått fram gode, helhetlige løsninger alle steder i landet.

Bjørn Lødemel (H) [11:35:14]: Strålingsfare skapar frykt. Det må vi berre slå fast.

I Oslo har Hafslund fått løyve til å grave ned fleire høgspenkablar i ein gangveg på Skøyen som er veg fram til barnehage og skule. Dette skjer trass i at forskarar ved SINTEF seier at dette mange gonger vil overstige det som er forsvarleg. Vi veit at stråling frå kablar er sterk rett over kabelen, i motsetning til ved luftspenn der strålinga går lenger ut. På ein slik gangveg vil barna vere tvungne til å bruke denne gangvegen på veg til og frå skulen, derfor er mange redde for at det skal vere farleg. I St.prp. nr. 66 står det at det ligg føre ein risiko for ein svak auke av leukemittel-

felle ved varig opphald nær magnetfelt, som etter regjeringa si vurdering tilseier at ein søkjer å unngå etablering av feltpåverknad der dette kan gjerast utan større kostnad og ulempe, og at ein bør føreta utgreiingar og vurdere tiltak.

Vil statsråden sørge for å ta initiativ til at dette temaet blir grundig omtala i den nye nettmeldinga?

Statsråd Ola Borten Moe [11:36:20]: Når det gjelder det eksempelet som representanten Lødemel tar opp på Skøyen, ber jeg om forståelse for at når det ikke er meldt inn på vanlig måte til spørretimen, er jeg ikke forberedt på å kunne svare på det. Det vil departementet selvsagt gjøre hvis det blir oversendt oss, enten som et skriftlig spørsmål eller til neste spørretime.

Så tror jeg ikke det er noen uenighet om at vi skal prøve å unngå og forebygge eventuell påvirkning av elektromagnetisk stråling så langt det lar seg gjøre. Det er bl.a. derfor vi søker å holde den typen installasjoner så langt unna bebyggelse, skole og steder der folk oppholder seg mye, som

overhodet mulig. Men det er vanskelig å få fram denne infrastrukturen, som sagt, uten at man er i nærheten av steder der folk bor og oppholder seg. Jeg legger til grunn at vi kontinuerlig har oppmerksomhet rundt disse spørsmålene. Om det skulle dukke opp ny kunnskap, ny viten, må det selvsagt få konsekvenser for vår forvaltning og vår praksis.

Presidenten: Den ordinære spørretimen er omme.

S a k n r. 3 [11:37:32]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet

Møtet hevet kl. 11.38.
